

Досвід удосконалення самостійної роботи студентів на кафедрі дерматовенерології

Резніченко Н. Ю.*, Дюдюн А. Д.***, Веретельник О. В.*

*Запорізький державний медичний університет

***ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

Висвітлено підходи до самостійної роботи студентів на кафедрі дерматовенерології та її роль у формуванні особистості сучасного спеціаліста. Приділено увагу сучасним методичним підходам до організації проведення занять, підбірці матеріалів для самостійної роботи студентів, оцінюванню знань, відпрацюванню практичних навичок, безпосередній роботі з хворими з дерматовенерологічною патологією, інноваційним технологіям у навчальному процесі.

Ключові слова: дерматовенерологія, навчальний процес, самостійна робота, студент.

Сучасний розвиток дерматовенерології потребує професійної підготовки висококваліфікованих фахівців на кафедрах згідно потреб практичної охорони здоров'я України [1, 2].

З року у рік зростає обсяг наукової інформації, що спонукає до інтенсифікації навчання студентів. На сьогодні не підлягає сумніву, що засвоєння матеріалу на практичних заняттях при його подачі викладачем малоефективне. В. О. Сухомлинський писав: «Навчання — це не механічне передання знань. Це складні людські взаємовідносини» [3]. У зв'язку з цим основним напрямом інтенсифікації має бути перехід від механічного заучування готових знань до активізації навчальної і розумової діяльності та використання внутрішніх резервів психіки, що передбачає самостійну роботу студентів у процесі навчання.

З огляду на вищенаведене, важливою є чітка організація викладачем пізнавальної діяльності студентів. Окрім практичної важливості, самостійна робота має і велике виховне значення, оскільки формує самостійність не лише як сукупність певних знань і навичок, але й риси характеру, які відіграють суттєву роль у структурі особистості сучасного спеціаліста високої кваліфікації.

У зв'язку з цим, на кафедрі необхідно ретельно підбирати матеріали з дерматовенерології для самостійної роботи всіх без виключення студентів під керівництвом викладача. Для покращення самостійної роботи студентів необхідно скласти методичні рекомендації, в яких визначено:

- порядок підготовки викладача до заняття;
- планування теоретичних і практичних питань, що розглядають на кожному занятті;
- характер питань для опитування щодо хворого з еталоном відповідей на них.

Методичні рекомендації сприяють систематизації навчального процесу й навчального ма-

теріалу та формам контролю, які стимулюють студента до особистої перевірки ефективності його самостійної роботи.

При підбірці матеріалів для самостійної роботи необхідно використовувати проблемний метод, концепцією якого є зміни звичлої стратегії «від знань – до проблеми» стратегією «від проблеми – до знань», які були здобуті наукою заради вирішення цієї задачі.

Питання щодо отримання знань студентами самостійно, не говорячи про практичні навички, бути не може. Необхідно зацікавити студентів на вирішення конкретних питань та організувати їх роботу, керувати ними, контролювати отримані знання. При оцінюванні знань необхідно надавати перевагу стандартизованим методам:

- тестуванню;

- рішенню типових задач по основним нозологічним захворюванням, таким як:

1) atopічний дерматит;

2) псоріаз;

3) захворювання, що передаються статевим шляхом;

- відпрацюванню практичних навичок.

Особливу увагу необхідно приділяти студентам у перші дні навчання на кафедрі дерматовенерології; при цьому на практичних заняттях важливим є вивчення та інтерпретація лабораторних та інструментальних досліджень у хворих з різною дерматовенерологічною патологією.

При безпосередній роботі з хворими у процесі їх обстеження та всебічного збору інформації викладач знаходиться у ролі репетитора біля ліжка хворого, виправляючи дефекти самостійної роботи кожного студента; це підвищує ефективність набуття ними лікарських практичних навичок, вміння аналізувати та діяти, мислити, як лікар.

Після завершення обстеження куратор доповідає про отримані результати всій групі. В обговоренні доповіді стосовно хворого приймають участь усі студенти; при цьому можливі прорахунки куратора повинні бути помічені та виправлені іншими студентами та викладачем.

Наступним етапом роботи є:

- формування діагнозу;
- проведення диференційної діагностики дерматовенерологічної нозології;
- вирішення питання про наявність етіологічних чинників, патогенезу;
- розробка плану обстеження для уточнення діагнозу;
- відпрацювання принципів лікування конкретного хворого;
- заповнення листа призначень.

Студент повинен:

- обґрунтувати встановлений хворому діагноз;
- призначити обстеження та лікування;
- визначити конкретні рекомендації по режиму і дієтетиці та вторинній профілактиці.

Контроль є важливою складовою навчального процесу, що припускає системний моніторинг за ходом навчання на всіх його етапах. При цьому форми і методи контролю різноманітні, утворюючи разом логічну систему, що дозволяє управляти якістю підготовки майбутнього фахівця та вносити корективи у навчальний процес. Оскільки контролювати уважність і роботу всієї групи при відповіді одного студента практично неможливо, необхідно віддавати перевагу при цьому письмовим відповідям, які дисциплінують мислення та забезпечують чіткість контролю, без якого неможлива серйозна оцінка самостійної розумової діяльності студентів.

Велику увагу необхідно придати рішенням евристичних завдань і діловим іграм. На наш погляд, більш наглядно і цікаво для студентів розглядати евристичні питання стосовно діагностики та лікування хворих з конкретною дерматовенерологічною патологією.

Студенти, обстеживши хворого, формують первинний діагноз, а при нестачі інформації – використовують дані додаткових лабораторних обстежень; при цьому рішення евристичної задачі проходить у реальному масштабі часу, наближуючи студентів до практичної лікарської діяльності. Не слід виключати можливість перерви при вирішенні задач на 1-2 доби – для поповнення студентами знань із монографій, журнальних статей; це привчає їх до систематичної роботи у бібліотеці.

Написання евристичних завдань необхідно робити при розгляді тем занять з патологією, яка

рідко зустрічається; але при цьому краще використовувати архівні історії хвороби. Це стосується і проведення ділових ігор: не обов'язково складати початкову інформацію. Для студентів наглядним є збір анамнезу у хворого, обстеження його та розгляд етапів лікування, починаючи з функцій сімейного лікаря і закінчуючи лікарем дерматовенерологом.

Навчальний процес підготовки фахівців на кафедрі дерматовенерології включає проведення ділових ігор, які проходять на високому емоційному підйомі. Разом з тим, їх проведення потребує від викладача глибокої клінічної підготовки та організаторських здібностей.

Традиційне реферування літератури студентам можна замінити складанням:

- диференційно-діагностичних таблиць при різноманітних дерматовенерологічних патологіях;
- діагностичних алгоритмів різної складності.

Для вирішенні таких питань студенти змушені будуть проявити самостійність у роботі: згадати раніше вивчене, прочитати журнальні статті й монографії, осмислити їх і з допомогою та під контролем викладача вирішити поставлену задачу.

Сучасна науково-педагогічна діяльність вимагає пошуку нових методичних і методологічних підходів у формуванні компетенції майбутнього лікаря – високоосвіченого та високоінтелектуального фахівця. Це стосується впровадження до навчального процесу інформаційно-комунікативних технологій, які інтенсифікують процес навчання та підвищують його ефективність. Інтернет-технології акумулюють сучасні інновації у галузі інформаційних комп'ютерних технологій, а їх розвиток дає можливість забезпечити інтерактивне навчальне середовище. Це потребує наявності на кафедрі ґрунтовної матеріально-технічної бази й створення комп'ютерного класу, де студенти можуть після занять вивчати комп'ютерну базу з літератури з дерматовенерології, перевірити рівень знань за допомогою тестів. Окрім цього, студентам є можливість ознайомлення з:

- аудіо- і відео матеріалами;
- презентаціями з ключових тем;
- тестовими завданнями і вправами для самостійного контролю знань, умінь та навичок студентів з конкретних тем дерматовенерології;
- довідниками;
- відеofільмами.

За умов наявності на кафедрі системи телемедицини, у студентів з'являється можливість ознайомлення з проведенням консультацій пацієнтів за допомогою інтернету.

Висновки

1. На сучасному етапі самостійна робота студентів на кафедрі дерматовенерології має бути цілеспрямованою на підготовку висококваліфікованого фахівця, охоплювати усіх студентів групи.

2. Якісно розроблені методичні рекомендації до занять з кожної дерматологічної нозології сприяють систематизації навчального процесу й матеріалу та формам контролю.

3. Важливе місце у навчальному процесі необхідно приділяти безпосередній роботі з хворими з дерматовенерологічною патологією, вивченню

та інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних досліджень, формуванню діагнозу, розробці плану обстеження та лікування.

4. Впровадження до навчального процесу інформаційно-комунікативних технологій сприяє інтенсифікації процесу навчання на кафедрі дерматовенерології та підвищує його ефективність.

Наукові пошуки за темою дослідження є перспективними у напрямку розробки удосконалення навчання інтернів, що ґрунтується на їх самостійній роботі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисенко О. М., Портна О. О., Пряхін О. Р., Сидоренко О. В. Організація самостійної роботи студентів заочної форми навчання. Гуманітарна складова вищої освіти: проблеми та перспективи. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Харків. МФО-У. 2012. С. 126-129.
2. Осійчук М. С., Волосовець О. П., П'ятницький Ю. С., Булах І. Є. Сучасні аспекти підготов-

ки та підвищення кваліфікації медичних та фармацевтичних кадрів у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації та закладах післядипломної освіти МОЗ України. Матеріали Міжнародної навчально-наукової конференції. Тернопіль, 2014. С. 23-24.

3. Сухомлинский В. А. Избранные педагогические сочинения. М., 1981. 64 с.

Опыт усовершенствования самостоятельной работы студентов на кафедре дерматовенерологии

Резниченко Н. Ю., Дюдюн А. Д., Веретельник А. В.

*Запорожский государственный медицинский университет
ГУ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины»*

Освещены подходы к самостоятельной работе студентов на кафедре дерматовенерологии и ее роли в формировании личности современного специалиста. Уделено внимание современным методическим подходам к организации проведения занятий, подборке материалов для самостоятельной работы студентов, оцениванию знаний, отработке практических навыков, непосредственной работе с больными с дерматовенерологической патологией, инновационным технологиям в учебном процессе.

Ключевые слова: дерматовенерология, самостоятельная работа, студент, учебный процесс.

Experience on improvement of independent work of students at the Department of Dermatology and Venereology

Reznichenko N. Yu., Dyudyun A. D., Veretelnyk O. V.

*Zaporizhya State Medical University
"Dnepropetrovsk Medical Academy of Health Care Ministry of Ukraine" SE*

Approaches to the independent work of students at the Department of Dermatology and Venereology, its role in shaping the personality of the contemporary specialist are described. The attention is paid to up-to-date methodological approaches to the lessons conduction, the selection of materials for independent work of students, evaluation of the learning curve, elaboration of practical skills, working directly with patients with dermatological diseases, innovative technologies in the educational process.

Keywords: dermatovenereology, educational process, independent work, student.

Резниченко Наталья Юрьевна – доктор медицинских наук, профессор кафедры дерматовенерологии и косметологии с курсом дерматовенерологии и эстетической медицины ФПО Запорожского государственного медицинского университета.

Дюдюн Анатолий Дмитриевич – доктор медицинских наук, профессор, заведующий кафедрой кожных и венерических болезней ГУ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины».

Веретельник Александр Владимирович – кандидат медицинских наук, доцент, и. о. заведующего кафедрой дерматовенерологии и косметологии с курсом дерматовенерологии и эстетической медицины ФПО Запорожского государственного медицинского университета.

nreznichenkog@gmail.com